

UZASADNIENIE

wyroku w całości

Decyzją z 11.09.2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że podstawa wymiaru składki i składka na obowiązkowe ubezpieczenie zdrowotne dla M. Ł. (1) z tytułu umowy zlecenia u płatnika składek (...) S.A. z siedzibą w Ł. wyniosła za październik 2015 r. 0,00 zł. Zakład argumentował, że praca wykonywana przez ubezpieczonego w ramach umowy zlecenia zawartej z (...) S.A. była w rzeczywistości świadczona na rzecz płatnika Administracji (...) Spółka z o.o. w B.. W rezultacie ubezpieczony nie pozostaje z płatnikiem (...) S.A. w stosunku prawnym uzasadniającym objęcie ubezpieczeniem zdrowotnym. Jednocześnie uznano, że płatnikiem składek ubezpieczonego w związku z wykonywaniem pracy na podstawie umowy zlecenia zawartej z (...) S.A. jest Administracja (...) Spółka z o.o., tj. pracodawca ubezpieczonego. W konkluzji Zakład stwierdził, że umowa zlecenia została zawarta w celu obejścia przepisów ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

(decyzja w aktach ZUS)

Uznając powyższą decyzję za krzywdzącą (...) S.A. z siedzibą w Ł., reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, złożyła od niej odwołanie, wnosząc o jej zmianę poprzez ustalenie, że podstawa wymiaru składki i składka na obowiązkowe ubezpieczenie zdrowotne ubezpieczonego z tytułu umowy zlecenia u płatnika składek (...) S.A. stanowi kwota przychodu uzyskana z tytułu zawarcia tej umowy.

Odwołujący podniósł, że w ramach umowy zlecenia zawartej z (...) S.A. ubezpieczony nie świadczył pracy w interesie i na rzecz Administracji (...) Spółka z o.o., z którym pozostaje w stosunku pracy, lecz wyłącznie w interesie i na rzecz zleceniodawcy, akcentując, że nie istnieje bezpośredni związek między korzyścią pracodawcy, która jest wymierna i związana z realizacją jego celów statutowych a pracą wykonywaną przez ubezpieczonego na podstawie umowy zlecenia z (...) S.A. Zleczone czynności wykonywane były w sposób samodzielny, bez nadzoru zleceniodawcy ani pracodawcy. Wynagrodzenie dla (...) sp. z o.o. w B. z tytułu umowy generalnej łączącej (...) sp. z o.o. z (...) S.A. nie pozostawało w związku z pracami podejmowanymi przez pracownika (...) sp. z o.o. z tytułu zawartej umowy zlecenia.

(odwołanie k. 3-7v).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy, reprezentowany przez radcę prawnego, wniósł o jego oddalenie oraz o zasądzenie od płatnika składek na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, podtrzymując dotychczasową argumentację. Dodatkowo wskazał, że (...) sp. z o.o. w B. zaakceptowała stanowisko organu rentowego ponieważ złożyła korekty dokumentów rozliczeniowych ze zmienionymi podstawami wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne.

(odpowiedź na odwołanie k. 9-14)

Postanowieniem z 15.11.2019 r. Sąd Okręgowy w Łodzi zawiadomił o toczącym się postępowaniu w n/n sprawie Administrację (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w B. (k. 21).

Poinformowana o możliwości wzięcia udziału w postępowaniu w charakterze zainteresowanego - (...) sp. z o.o. w B. nie zgłosiła swojego udziału w sprawie.

Zainteresowany ubezpieczony nie zajął stanowiska w sprawie.

(okoliczność bezsporna)

Na rozprawie w dn. 25.09.2020 r. pełnomocnik wnioskodawcy poparł odwołanie i oświadczył, że potencjalny interes w zaskarżeniu decyzji dotyczy sytuacji, gdy (...) Sp. z o.o. będzie żądał zwrotu zapłaconych składek z uwagi na przyjętą

konstrukcję umów, dodając, że odwołujący przyjmuje, że płatnikiem składek powinna być (...). Pełnomocnik ZUS wniósł natomiast o oddalenie odwołania i oświadczył, że nie kwestionuje ważności umowy zlecenia, a jedynie podnosi, że była ona wykonywana na rzecz własnego pracodawcy, który odnosił korzyści z tej umowy z uwagi na treść art. 8 ust. 2a, art. 18 ust. 8 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, konkludując, że wynagrodzenie z tej umowy powinno być zsumowane z wynagrodzeniem z umowy za pracę a płatnikiem winien być pracodawca. Ponadto strony oświadczyły, że w sprawie nie ma sporu, że ubezpieczony podlega w tym wypadku dobrowolnemu ubezpieczeniu zdrowotnemu.

(e-prot. z 25.09.2020 r.: 00:01:10, 00:02:28, 00:07:43, 00:13:08).

W dalszym toku postępowania strony podtrzymały zajęte przez siebie stanowiska.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 31.08.2015 r. pomiędzy (...) S.A. w Ł. Oddział w T. a Administracją (...) sp. z o.o. w B. została zawarta umowa generalna nr 13 00 00/07/2015 do umów ubezpieczenia nr (...).

Przedmiotem umowy jest określenie warunków na jakich (...) sp. z o.o. będzie świadczyła usługi administracyjne w zakresie umów ubezpieczenia zawartych w (...) S.A. przez mieszkańców Wspólnot Mieszkaniowych zarządzanych przez (...) sp. z o.o. Usługi te będą polegać na pobieraniu od ubezpieczonych należnej składki i przekazywaniu jej do (...) S.A. oraz wsparciu działań marketingowych i prewencyjnych prowadzonych przez (...) S.A. w zasobach zarządzanych przez (...) sp. z o.o.

Umowa została zawarta na czas nieokreślony (§ 5).

Na podstawie umowy (...) sp. z o.o. zobowiązuje się do wykonywania następujących czynności:

1. umożliwienie (...) S.A. podjęcia działań zmierzających do informowania mieszkańców Wspólnot Mieszkaniowych zarządzanych przez (...) sp. z o.o. o możliwości skorzystania z dedykowanych im ubezpieczeń,
2. wyznaczenie miejsc na terenie zasobów (...) sp. z o.o., w których (...) S.A. może umieszczać materiały marketingowe i prewencyjne dla mieszkańców,
3. wskazywanie mieszkańcom posiadającym ubezpieczenie w (...) S.A. oraz osobom zainteresowanym ubezpieczeniem osoby, która na mocy odrębnej umowy będzie odpowiedzialna za obsługę umowy ubezpieczenia,
4. przyjmowanie od ubezpieczonych miesięcznej składki ubezpieczeniowej wraz z opłatami za używanie lokali mieszkalnych w zarządzanych przez (...) sp. z o.o. zasobach mieszkaniowych,
5. sporządzanie miesięcznych wykazów ubezpieczonych, którzy opłacili składkę ubezpieczeniową,
6. przekazywanie w terminie do dnia 30 każdego miesiąca:
 - składek ubezpieczeniowych na rachunek bankowy (...) S.A.
 - wykazu, o którym mowa w punkcie 5 na wskazany adres (...) S.A.

Czynności te (...) sp. z o.o. wykonuje we własnym zakresie i przy wykorzystaniu zasobów własnych (§ 2).

Za czynności wykonywane przez (...) sp. z o.o. (...) S.A. zobowiązuje się do wypłaty wynagrodzenia w wysokości 3% brutto (z VAT) od sumy miesięcznych składek ubezpieczeniowych, przekazanych na rachunek bankowy (...) S.A. i zarejestrowanych w systemie (...) S.A. w danym miesiącu.

Na podstawie noty otrzymanej od (...) S.A., (...) sp. z o.o. zobowiązana jest wystawić fakturę stanowiącą podstawę do wypłaty wynagrodzenia otrzymania faktury przez (...) S.A. na wskazany przez (...) sp. z o.o. rachunek bankowy.

(...) S.A. na mocy odrębnej umowy zobowiązuje się do wypłaty należnego wynagrodzenia osobom wskazanym przez (...) sp. z o.o. do obsługi technicznej w/w umów ubezpieczenia (§ 4).

(umowa generalna nr 13 00 00/07/2015 do umów ubezpieczenia nr (...) w aktach ZUS)

W/w umowa była umową standardową. (...)U. S.A. w skali kraju współpracuje z wieloma podmiotami w postaci spółdzielni i wspólnot mieszkaniowych, w zakresie oferowania mieszkańcom, których mieszkania znajdują się w zasobach tych podmiotów, ubezpieczenia mieszkania „przy czynszu”, płatnego w ratach.

Umowa generalna miała na celu umożliwienie (...) S.A. prowadzenia działań akwizycyjnych w celu zawarcia umów ubezpieczenia z mieszkańcami lokali zarządzanych przez (...) sp. z o.o. Produktem, które oferowało Towarzystwo (...) mieszkańcom, było tzw. ubezpieczenie mieszkania przy czynszu, czyli ubezpieczenie ze składką płaconą w ratach i pobieraną wraz z opłatą czynszu należnego do (...) sp. z o.o. W tym zakresie (...) sp. z o.o. zobowiązywała się udostępniać Towarzystwu (...) przestrzeń na rozwieszanie i rozkładanie ulotek oraz umożliwiała agentowi bezpośrednią akwizycję produktów ubezpieczeniowych w mieszkaniach lokatorów. Drugim elementem umowy łączącej (...) S.A. z (...) sp. z o.o. była obsługa techniczna zawartych z mieszkańcami umów, polegająca na czynnościach, tj. doliczenie do należności czynszowej lokatora, który zawarł z agentem U. umowę o ubezpieczenie mieszkania, składki ubezpieczeniowej z tytułu tej umowy; wydrukowanie lokatorowi nowego czynszu oraz raz w miesiącu przekazanie na rzecz Towarzystwa (...) zapłaconych składek wraz z wykazem lokatorów i wysokością składki. Czynności te z ramienia (...) sp. z o.o. wykonywali pracownicy.

Gdyby nie było zawartej umowy generalnej - nie byłoby możliwe dystrybuowanie materiałów marketingowych (...) na terenie (...) i na terenie zasobów mieszkaniowych, a mieszkańcy nie mogliby opłacać składki wraz z czynszem.

W imieniu (...) S.A. za treść oraz obsługę umowy generalnej zawartej z (...) sp. z o.o. odpowiedzialny był ówczesny ekspert oddziału ds. współpracy z mieszkalnictwem A. P..

W celu zwiększenia ilości zawartych z lokatorami umów oraz obsługi technicznej tych umów (...) S.A. zawierała z pracownikami (...) sp. z o.o. umowy zlecenia. Przedmiotem tych umów były m.in. czynności promujące produkty Towarzystwa (...), tj. rozkładanie do skrzynek ulotek ofertowych i wniosków o zawarcie umowy ubezpieczenia, odwiedzanie lokatorów w celu przekazania im wniosków w celu ewentualnego ich wypełnienia, czy też przyjmowanie od lokatorów wypełnionych wniosków o zawarcie umowy ubezpieczenia i przekazywanie ich A. P..

Redagowaniem umów zlecenia w tym określaniem konkretnych obowiązków zajmował się (...) S.A., tj. Departament (...) Mieszkalnictwa.

W sytuacji gdy brak było wśród pracowników (...) sp. z o.o. osób zainteresowanych zawarciem umów zlecenia (...) S.A. zatrudniała osoby z zewnątrz.

Realizacja umowy przez zleceniobiorcę polegała na tym, że odwiedzał mieszkania i przekazywał materiały marketingowe w imieniu (...), informował o możliwości przystąpienia do ubezpieczenia w imieniu (...) oraz odbierał wnioski o przystąpienie do ubezpieczenia, które następnie przekazywał do (...) albo agenta. Gdy wniosek był prawidłowo dostarczony wówczas pracownik (...) wprowadzał dane do systemu i dopiero wtedy umowa z (...) była zawarta. Aby wynagrodzenie zostało wypłacone zleceniobiorcy z tej umowy, musiała zostać opłacona składka.

(zeznania świadka M. Z. k. 82 v.-83 w zw. z e-prot. z 20.11.2020 r.: 00:02:30-00:09:33, zeznania świadka R. K. k. 83-83v w zw. z e-prot. z 20.11.2020 r.: 00:15:39-00:22:14, zeznania świadka A. P. e-prot. z 25.02.2021 r.: 00:02:20).

Czynności polegające na roznoszeniu ulotek oraz przyjmowaniu wniosków od lokatorów były przez zleceniobiorców wykonywane w godzinach pracy, „przy okazji” ich pracy, bez kolizji ze swoimi obowiązkami wynikającymi ze stosunków pracy z (...) sp. z o.o. Czynności polegające na roznoszeniu ulotek zleceniobiorcy wykonywali „przy okazji” ich pracy w terenie. Ulotki od (...)U. S.A. były dostępne w sekretariacie (...) sp. z o.o. Ulotki zawierały wniosek o

ubezpieczenie, który mieszkaniec wypełniał i na tej podstawie (...) wystawiała polisę. Zleceniobiorcy roznosili ulotki na terenie zasobów mieszkaniowych (...) Sp. o.o. i umieszczali te ulotki w skrzynkach pocztowych lokatorów. Czynności w postaci przyjmowania wniosków od lokatorów zleceniobiorcy wykonywali w budynku (...) sp. z o.o., „przy okazji” ich pracy. W tym zakresie zleceniobiorcy byli jedynie punktem kontaktowym. Nie zawierali umów ubezpieczenia, a jedynie wykonywali czynność przekazania wniosku pracownikowi Towarzystwa (...).

Bezpośrednio przełożeni zleceniobiorców wiedzieli o tym, że łączy ich umowa cywilno-prawna z (...)U. S.A., jednak nie ingerowali w jej treść, nie sprawowali nadzoru czy kontroli nad czynnościami wykonywanymi w ramach tej umowy. Nie sprzeciwili się również temu, aby w ramach godzin pracy wykonywali te czynności o ile nie stały one w kolizji z wykonywaniem obowiązków w ramach stosunku pracy.

Zleceniobiorcy byli przeszkoleni przez (...)U. S.A.

Byli oni wynagradzani przez (...)U. S.A. na podstawie wystawionego rachunku, w zależności od ilości rozprowadzonych ulotek oraz ilości podpisanych przez (...)U. S.A. umów po dostarczeniu wypełnionych przez lokatorów wniosków o ubezpieczenie.

Ubezpieczenie – składka była stałą kwotą, która była wyodrębnioną pozycją w czynszu. Przelew składki następował na konto (...).

(zeznania świadka M. Z. k. 82 v.-83 w zw. z e-prot. z 20.11.2020 r.: 00:02:30-00:09:33, zeznania świadka R. K. k. 83-83v w zw. z e-prot. z 20.11.2020 r.: 00:15:39-00:22:14, zeznania świadka I. K. k. 109, zeznania świadka A. P. e-prot. z 25.02.2021 r.: 00:02:20, zeznania świadka J. K. k. 166, k. 181v.-182v.).

Zainteresowany – M. Ł. (2) był zatrudniony w badanym okresie w Administracji (...) Spółka z o.o. w B. na podstawie umowy o pracę na stanowisku młodszego administratora.

Do jego obowiązków pracowniczych na w/w stanowisku nie należały jakiegokolwiek czynności, które byłyby związane z ubezpieczeniem mienia lokatorów zamieszkujących w budynkach należących do (...) Sp. z o.o. w B..

(okoliczności niesporne)

W dniu 26.10.2015 r. pomiędzy (...) Spółka Akcyjna w Ł. Oddział w T. a M. Ł. (1) zatrudnionym w Administracji (...) spółka z o.o. w B. na stanowisku młodszego administratora została zawarta umowa zlecenia nr (...).

Umowa ta została zawarta na czas od 26.10.2015 r. do 25.10.2016 r. (§ 2).

Na podstawie tej umowy ubezpieczony (zleceniobiorca) zobowiązał się do wykonania następujących prac dotyczących ubezpieczenia mienia ze składką płatną miesięcznie w sposób samodzielny, bez nadzoru i kierownictwa zleceniodawcy (U.) (§ 1):

1. dystrybucja materiałów marketingowych,
2. informowanie w imieniu Administrację (...) Spółki z o.o. o możliwości przystąpienia do ubezpieczenia w zasobach mieszkaniowych przez niego zarządzanych,
3. odbiór dokumentacji niezbędnej do przystąpienia do ubezpieczenia i przekazania jej do ubezpieczyciela.

Z tytułu wykonywanych czynności zleceniobiorca otrzyma wynagrodzenie w wysokości: za prace określone w pkt 1 i 2 kwotę 1 zł za mieszkanie, za pracę określoną w pkt 3 kwotę stanowiącą równowartość pierwszej miesięcznej składki jaka została wpłacona do ubezpieczyciela w danym miesiącu. (§ 3).

(umowa zlecenia aktach ZUS)

Realizacja w/w umowy zlecenia przez M. Ł. (1) polegał na przekazywaniu informacji lokatorom o możliwości ubezpieczenia mieszkań i przekazaniu im wniosku. Czynności wykonywał zarówno na terenie (...), jak i na terenie wspólnot mieszkaniowych, które obsługiwał. Zainteresowany wykonywał czynności w ramach badanej umowy zlecenia bez nadzoru ze strony (...) sp. z o.o. Z ich wykonania nie był rozliczany przez (...) sp. z o.o. Wykonywane przez zainteresowanego w ramach umowy zlecenia czynności nie stały w kolizji z obowiązkami wynikającymi ze stosunku pracy z (...) sp. z o.o. Odbywały się one sporadycznie i trwały kilka minut. M. Ł. (1) otrzymywał wynagrodzenie za każdy wniosek od lokatora na podstawie przedłożonego rachunku. Raz do roku zainteresowany spotykał się z przedstawicielem (...) S.A. – A. P., który sprawdzał czy kwota wynagrodzenia na rachunku jest zgodna z ilością wniosków przekazanych przez zainteresowanego. Zainteresowany odbył szkolenie w zakresie oferty ubezpieczeniowej.

(zeznania świadka A. P. e-prot. z 25.02.2021 r.: 00:02:20)

Zainteresowany M. Ł. (1) z tytułu umowy zlecenia uzyskał przychód w październiku 2015 r. w wysokości 189 zł.

(okoliczność niesporna, a nadto dane ubezpieczonego o podstawach wymiaru składek w aktach ZUS)

Z tytułu zawartej umowy zlecenia (...) S.A. zgłosiła ubezpieczonego M. Ł. (1) do ubezpieczenia zdrowotnego od 12.10.2015 r. do 20.12.2015 r. i z tego tytułu zadeklarowała za ubezpieczonego składkę na ubezpieczenie zdrowotne za październik 2015 r. w wysokości 189 zł.

(okoliczności niesporne, a nadto protokół kontroli i załącznik nr 1 do protokołu kontroli ZUS „wykaz zbadanego materiału” w aktach ZUS)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie wskazanych dowodów z dokumentów oraz zeznań świadków, uznając, że stanowią one wiarygodny materiał dowodowy, a kwestia sporna pomiędzy stronami sprowadza się wyłącznie do oceny prawnej ustalonych w sprawie okoliczności.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Odwołanie jest zasadne i podlega uwzględnieniu.

Zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j.: Dz.U. z 2019 r., poz. 300 ze zm.) za pracownika uważa się osobę pozostającą w stosunku pracy, z zastrzeżeniem ust. 2 i 2a.

Stosownie do art. 8 ust. 2a cytowanej ustawy za pracownika, w rozumieniu ustawy, uważa się także osobę wykonującą pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło, jeżeli umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy.

Cytowany przepis art. 8 ust. 2a rozszerza pojęcie pracownika dla celów ubezpieczeń społecznych poza sferę stosunku pracy. Rozszerzenie to dotyczy również sytuacji, w której ma miejsce wykonywanie pracy na podstawie jednej z tych umów przez osobę, która umowę taką zawarła z osobą trzecią, jednakże w jej ramach wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy. W konsekwencji, nawet gdy osoba ta (pracownik) zawarła umowę cywilnoprawną z osobą trzecią, to pracę w jej ramach wykonuje faktycznie dla swojego pracodawcy. Można też wskazać, że art. 8 ust. 2a ustawy systemowej dotyczy z reguły takiej pracy wykonywanej na podstawie umowy cywilnoprawnej na rzecz pracodawcy, która świadczona przez jej wykonawcę w ramach stosunku pracy z tym pracodawcą, z tym, że musiałby on wówczas przestrzegać przepisów o godzinach nadliczbowych, powierzeniu pracownikowi do wykonywania pracy innej niż umówiona i innych ograniczeń i obciążeń wynikających z przepisów prawa pracy (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 2 września 2009 roku, II UZP 6/09, LEX nr 514221).

W wyroku z dnia 6 lutego 2014 r., II UK 279/13, LEX nr 1436176 SN wskazał, iż dla celów ubezpieczeń społecznych zarówno wykonywanie pracy na podstawie umów cywilnoprawnych zawartych z pracodawcą, jak i za

zawartych wprawdzie z osobą trzecią, ale gdy praca wykonywana jest na rzecz pracodawcy, jest traktowane tak jak świadczenie pracy w ramach klasycznego stosunku pracy łączącego jedynie pracownika z pracodawcą. Przepis ten został wprowadzony z dniem 30 grudnia 1999 r. (ustawą z dnia 23 grudnia 1999 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych; Dz. U. z 1999 r. Nr 110, poz. 1256), po to, by wyeliminować sytuacje, gdy w ramach umowy cywilnoprawnej ubezpieczony wykonywałby te same obowiązki, które świadczył w ramach umowy o pracę, wskutek czego pracodawca nie musiałby zatrudniać pracownika w większym wymiarze czasu pracy lub w godzinach nadliczbowych i odprowadzać składki na ubezpieczenie społeczne od wyższego wynagrodzenia (por. wyrok Sądu Apelacyjnego Katowicach z dnia 6 czerwca 2013 r. III AUa 1924/12, LEX nr 1335642).

Według art. 83 ust. 1 pkt 3 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, Zakład wydaje decyzje w zakresie indywidualnych spraw dotyczących w szczególności ustalania wymiaru składek i ich poboru, a także umarzania należności z tytułu składek.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, Zakład Ubezpieczeń Społecznych może kwestionować wysokość wynagrodzenia stanowiącego podstawę wymiaru składek, jeżeli okoliczności sprawy wskazują, że zostało wypłacone na podstawie umowy sprzecznej z prawem, zasadami współżycia społecznego lub zmierzającej do obejścia prawa (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2009 roku, III UK 7/09, LEX nr 509047, a także uchwała Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 2005 roku, II UZP 2/05, OSNP 2005, Nr 21, poz. 338 oraz wyroki Sądu Najwyższego z dnia 2 sierpnia 2007 roku, III UK 26/07, z dnia 19 września 2007 roku, III UK 30/07).

Oczywiście, stanowisko organu rentowego podlega kontroli sądowej w ramach postępowania w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych.

Organ rentowy, w ocenie Sądu, nie wykazał swoich twierdzeń co do tego, że M. Ł. (1) w ramach zawartej z (...)U. S.A. w Ł. umowy zlecenia wykonywał faktycznie pracę na rzecz (...) sp. z o.o. w B., z którą w tym samym czasie łączyła go umowa o pracę celem obejścia przez płatników przepisów o odprowadzaniu składki na ubezpieczenie społeczne od wyższego wynagrodzenia.

Stosownie bowiem do treści art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. W myśl natomiast art. 232 k.p.c. strony są zobowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Zgodnie z zasadą kontrydiktoryjność ciężar dowodu spoczywa na stronach postępowania cywilnego. To one, nie sąd, są wyłącznym dysponentem toczącego się postępowania i one ponoszą odpowiedzialność za jego wynik.

Istotą sporu w przedmiotowej sprawie było ustalenie, czy zainteresowany podlegał na podstawie przepisów art. 8 ust. 2a w zw. z art. 6 ust. 1 pkt 1 cytowanej ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych w zw. z art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U.2019.1373 t.j. ze zm.) – obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym i zdrowotnemu w okresie wykonywania w trakcie trwania umowy zlecenia zawartej z (...)U. S.A. w Ł. faktycznie pracy na rzecz (...) sp. z o.o. w B., będącej w spornym okresie jednocześnie jego pracodawcą.

Rozstrzygnięcie sporu wymagało zatem dokonania m.in. ustaleń w zakresie rodzaju czynności wykonywanych przez zainteresowanego w ramach umowy zlecenia oraz umowy o pracę, podmiotu, na którego rzecz czynności te były wykonywane, określenia czasu wykonywania tych czynności, ewentualnego powiązania czynności realizowanych w ramach umowy o pracę oraz w ramach umowy zlecenia, podmiotu zlecającego i koordynującego czynności w ramach umowy zlecenia. Przede wszystkim Sąd jednak zobligowany był do ustalenia zasad i zakresu współpracy pomiędzy (...)U. S.A. w Ł. a (...) sp. z o.o. w B..

Z ustaleń wynika, że (...)U. S.A. w Ł. oraz (...) sp. z o.o. w B. łączyła umowa generalna, której przedmiotem było określenie zasad współpracy tych podmiotów w zakresie udostępniania członkom wspólnoty mieszkaniowej produktu ubezpieczeniowego w postaci ubezpieczenia mieszkania „przy czynszu”. Analiza materiału dowodowego prowadzi do wniosku, że współpraca ta została nawiązana przez (...) sp. z o.o. w celu zabezpieczenia interesu właścicieli lokali i

ich mienia. Bez wątpienia nie przynosiła żadnych wymiernych gospodarczych korzyści (...) sp. z o.o. jako podmiotowi gospodarczemu, w postaci jakiegokolwiek zysku czy prowizji.

Kierując się zamiarem zabezpieczenia potrzeb właścicieli lokali w zakresie zabezpieczenia ich mienia, (...) sp. z o.o. na podstawie tej umowy generalnej udostępniła (...) U. S.A. przestrzeń do zawierania umów ubezpieczeniowych i częściowo wspomagając Towarzystwo (...) w tym zakresie poprzez świadczenie technicznej obsługi tej umowy w zakresie księgowania składki ubezpieczeniowej. Czynności te wykonywane były przez (...) sp. z o.o. za pośrednictwem pracowników, a uzyskiwane z tego tytułu wynagrodzenie było symboliczne (3% brutto w tym z VAT od sumy miesięcznych składek ubezpieczeniowych, przekazanych (...) S.A. w danym miesiącu) i pozwalało jedynie na pokrycie kosztów koniecznych tej działalności (w tym kosztów materiałów biurowych).

Z ustaleń wynika także, że zainteresowany, poza zwykłymi czynnościami wynikającymi z zakresu jego pracowniczych obowiązków, wykonywał dodatkowe czynności, których ostatecznym beneficjentem była (...) S.A. Faktycznie zainteresowany był zatrudniony w (...) sp. z o.o. w badanym okresie na podstawie umowy o pracę na stanowisku młodszego administratora. Jednakże w ramach łączącej go z (...) S.A. umowy zlecenia, zobowiązał się do dystrybucji materiałów marketingowych, informowania o możliwości przystąpienia do ubezpieczenia w zasobach mieszkaniowych przez niego zarządzanych, odbioru dokumentacji niezbędnej do przystąpienia do ubezpieczenia i przekazania jej do ubezpieczyciela. Realizacja w/w umowy zlecenia przez M. Ł. (1) polegał na przekazywaniu informacji lokatorom o możliwości ubezpieczenia mieszkań i przekazaniu im wniosku. Zainteresowany nie zawierał umów ubezpieczenia, ani nie rozwiązywał ich. Wykonywane przez zainteresowanego w ramach umowy zlecenia czynności nie stały w kolizji z obowiązkami wynikającymi ze stosunku pracy z (...) sp. z o.o. Czynności te wykonywał sporadycznie i zajmowały mu kilka minut. Ubezpieczony wykonał swoje czynności jako zleceniobiorca, złożył rachunek w październiku 2015 r. i otrzymał wynagrodzenie od (...) S.A. w wysokości 189 zł.

Postępowanie dowodowe pozwoliło także na ustalenie, że czynności w ramach umowy zlecenia nie stanowiły powielenia czynności z umowy o pracę (w zakresie usług na rzecz (...)). M. Ł. (1) był w (...) Sp. z o.o. zatrudniony na stanowisku młodszego administratora. Zlecone czynności wykonywane były przez niego w sposób samodzielny, bez nadzoru ani ze strony zleceniodawcy, ani ze strony pracodawcy. Nadto zlecone czynności nie pokrywały się ani z czynnościami wynikającymi z umowy o pracę z (...) sp. z o.o., ani z umowy generalnej łączącej (...) sp. z o.o. z (...) U. S.A. (...) przewidziane z tytułu umowy generalnej dla (...) sp. z o.o. nie pozostawało w związku z pracami podejmowanymi przez jej pracowników w tym zainteresowanego z tytułu zawartych umów zlecenia. Również brak podstaw do twierdzenia, że prace objęte umowami zlecenia były wykonywane na rzecz pracodawcy, z którym zleceniobiorca związany był umową o pracę. Wskazać należy, że skoro (...) sp. z o.o. nie zajmuje się zawieraniem umów ubezpieczenia ani pośrednictwem w ich zawieraniu, czynności wykonywane w ramach umowy zlecenia dotyczące obsługi umów ubezpieczenia nie sposób traktować jako wykonywanych na rzecz pracodawcy. Z ustaleń wynika, że działalność ubezpieczeniowa nawet szeroka rozumiana nie wchodzi w zakres działania (...) sp. z o.o., której głównym celem jest zabezpieczenie potrzeb mieszkaniowych właścicielom lokali.

Z materiału dowodowego wynika, że zlecone przez (...) U. S.A. usługi świadczone były na rzecz (...) U. S.A., a nie na rzecz pracodawcy, z którym zainteresowany pozostawał w stosunku pracy. Bez wątpienia (...) U. S.A. miała interes prawny w wykonaniu czynności objętych umową zlecenia. Na (...) U. S.A. jako ubezpieczyciela spoczywa bowiem nie tylko obowiązek należytego wykonania zawartych z właścicielami lokali umów ubezpieczenia, ale także w jego interesie prawnym i ekonomicznym leży objęcie ochroną ubezpieczeniową potencjalnych ubezpieczonych.

Nie ulega zatem wątpliwości, że czynności, które ubezpieczony realizował w ramach umowy zlecenia wykonywane były wyłącznie na rzecz (...) S.A., a ich zakres różnił się od zakresu obowiązków w ramach stosunku pracy. Tym samym (...) sp. z o.o. nie mogła być beneficjentem efektów jej pracy wykonywanej w ramach umowy cywilnoprawnej. (...) sp. z o.o. nie odnosiła żadnej korzyści z pracy zainteresowanej na rzecz (...) S.A., jedynie akceptowała fakt, że ubezpieczona czynności te wykonywała w siedzibie pracodawcy.

Wskazać także należy, że zarówno umowa generalna, jak i umowa zlecenia zawarta przez ubezpieczonego zobowiązywały strony tych umów do działania wyłącznie w interesie płatnika (...) S.A. Nie istnieje bezpośredni związek między korzyścią pracodawcy, która jest wymierna i związana z realizacją jego głównego celu, a pracą wykonywaną przez ubezpieczonego na podstawie umów zlecenia z (...) S.A.

Bez wątplenia w przedmiotowej niniejszej nie występuje konstrukcja modelowego trójkąta umów w świetle brzmienia cytowanego art. 8 ust. 2a ustawy systemowej. Na gruncie wypracowanej w doktrynie i judykatury jednolitego poglądu wskazany trójkąt umów obejmuje trzy umowy, tj. umowę o pracę; umowę zlecenia między pracownikiem a osobą trzecią oraz umowę o podwykonawstwo między pracodawcą i zleceniodawcą, na podstawie której pracodawca w wyniku umowy o podwykonawstwo przejmując w ostatecznym rachunku rezultat pracy wykonanej, na rzecz zleceniodawcy (por. wyrok SA w Gdańsku z 18 grudnia 2012 r., III AUa 1031/12, LEX 1254347, wyrok SA w Szczecinie z 3 czerwca 2019 r., III AUa 301/18, LEX 2692949).

Analiza materiału dowodowego bez wątplenia wykazała, że na gruncie przedmiotowej sprawy umowa generalna zawarta przez (...) U. S.A. z (...) sp. z o.o. nie stanowiła umowy o podwykonawstwo (faktycznie (...) sp. z o.o. nie była w tej umowie generalnej zleceniodawcą, a (...) U. S.A.), a także pozwoliła na uznanie, że (...) sp. z o.o. nie korzystała z wymiernych rezultatów pracy ubezpieczonego świadczonej w ramach umowy zlecenia, za którą ubezpieczony był wynagradzany przez zleceniodawcę oraz, że środki na to wynagrodzenie nie pochodziły od pracodawcy.

Wskazać także należy, że rozliczenia dokonywane pomiędzy (...) S.A. i (...) sp. z o.o. miały charakter jednokierunkowy. (...) U. S.A. była zleceniodawcą, a (...) sp. z o.o. i zainteresowany świadczyli usługi na rzecz (...) U. S.A. (...) zleczone (...) sp. z o.o. z tytułu umowy generalnej i zainteresowanego z tytułu umowy zlecenia usługi (...) U. S.A. wypłacała z własnych środków finansowych stosowne wynagrodzenie. (...) U. S.A. nie pozyskiwała w tym celu żadnych środków od (...) sp. z o.o.

Biorąc pod uwagę powyższe rozważania, uznać należało, że w niniejszej sprawie nie został spełniony żaden warunek wskazany w przepisie art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Z tego względu nie można uznać zainteresowanego za pracownika w rozumieniu tej ustawy.

W podobnym stanie faktycznym tożsame stanowisko zajął SO w Bydgoszczy w wyroku z 26.02.2020 r. w sprawie VI U 1203/19, które Sąd Okręgowy podziela, przytaczając argumentację z cytowanego orzeczenia.

Wobec powyższego Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił, że podstawę wymiaru składki i składkę na obowiązkowe ubezpieczenie zdrowotne dla M. Ł. (1) z tytułu umowy zlecenia u płatnika składek (...) Spółki Akcyjnej stanowi kwota przychodu uzyskana z tytułu zawarcia tej umowy.

Okoliczność, że (...) sp. z o.o. co do spornych składek zaakceptował stanowisko pozwanego organu rentowego i złożył korekty dokumentów rozliczeniowych ze zmienionymi podstawami wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne, pozostaje bez wpływu na rozstrzygnięcie, albowiem istotą sporu było ustalenie, kto powinien być płatnikiem składek. Niniejsze, prawomocne rozstrzygnięcie może stanowić podstawę korekt deklaracji.

Na podstawie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. Sąd Okręgowy zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. na rzecz (...) Spółki Akcyjnej w Ł. kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego – stosownie do treści § 9 ust. 2 w zw. z § 15 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2018 r., poz. 265).